

LIGJ
Nr.9391, datë 12.5.2005

**PËR RATIFIKIMIN E “MARRËVESHJES FINANCIARE NDËRMJET KËSHILLIT TË
MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE KOMISIONIT TË KOMUNITETEVE
EUROPIANE PËR PROGRAMIN VJETOR TË VEPRIMIT TË FQINJËSISË “CARDS 2004”**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet “Marrëveshja financiare ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Komisionit të Komuniteteve Europiane për programin vjetor të veprimit të fqinjësisë “CARDS 2004”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekreten nr.4596, datë 1.6.2005 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Alfred Moisiu**

MARRËVESHJE FINANCIARE

Kushtet speciale

Komuniteti European, këtu e tutje referuar si “Komuniteti”, i përfaqësuar nga Komisioni i Komuniteteve Europiane, këtu e tutje referuar si “Komisioni”, nga njëra anë, dhe Qeveria e Republikës së Shqipërisë, këtu e tutje referuar si “Përfituesi”, nga ana tjetër,
kanë rënë dakord si më poshtë:

Neni 1

Natyra dhe qëllimi i veprimit

1.1 Komuniteti do të kontribuojë për financimin e programit “Programi vjetor i veprimit i fqinjësisë CARDS 2004” këtu e tutje referuar si “Programi”, i cili është përshkruar në dispozitat teknike dhe administrative në shtojcën II.

1.2 Ky program do të zbatohet në përputhje me Marrëveshjen financiare dhe shtojcat e saj: Kushtet e përgjithshme (Shtojca I) dhe Masat teknike e administrative (Shtojca II).

Neni 2

Kontributi financiar i komunitetit

2.1 Kostoja totale e programit për vendet e Ballkanit është 15 000 000 €.

2.2 Komuniteti merr përsipër financimin e një shume jo më të madhe se 15 000 000 €. Ndarja e kontributit financiar të Komunitetit sipas zërave të buxhetit është përshkruar në buxhetin e përfshirë në dispozitat teknike dhe administrative në shtojcën II.

Komisioni rezervon të drejtën t’i ndryshojë këto shuma dhe t’i rialokojë të gjitha apo pjesë të këtyre fondeve, nëse është e nevojshme, për programe të tjera të fqinjësisë pa ndryshuar këtë Marrëveshje financiare. Në këtë rast, të gjitha vendet përfituese do të informohen për një gjë të tillë.

Neni 3
Kontributi i përfituesit

Aty ku, pjesë e, apo i gjithë kontributi i Përfituesit është i një natyre jofinanciare, rregullat e detajuara do të përcaktohen në një memorandum mirëkuptimi të veçantë në lidhje me çdo program/projekt.

Neni 4
Periudha e zbatimit

Periudha e zbatimit të Marrëveshjes financiare do të fillojë në momentin e hyrjes në fuqi të Marrëveshjes financiare dhe do të përfundojë, e shumta, në datën 31.12.2011. Kjo periudhë zbatimi do të përfshijë dy faza: një fazë operative të zbatimit, e cila do të fillojë në momentin e hyrjes në fuqi të Marrëveshjes financiare dhe do të përfundojë në datën 31.12.2009. Nga kjo datë do të fillojë faza e mbylljes, e cila do të përfundojë në fund të periudhës së zbatimit.

Neni 5
Afati për nënshkrimin e kontratave të zbatimit të Marrëveshjes financiare

Kontratat e zbatimit të Marrëveshjes financiare do të nënshkruhen, e shumta, brenda datës 12.8.2007. Ky afat nuk mund të shtyhet. Kjo dispozitë nuk aplikohet për kontratat e auditimit dhe të vlerësimit, të cilat mund të lidhen më vonë.

Neni 6
Adresat

Të gjitha komunikimet në lidhje me zbatimin e Marrëveshjes financiare, do të jenë të shkruara, do t'i referohen shprehimisht programit dhe do të dërgohen në adresat e mëposhtme:

a) për Komisionin
Komisioni i Komuniteteve Europiane
Zyra Europiane e Ndihmës dhe Bashkëpunimit (L41 4/2)
Z. G.Quince, Drejtor
B-1049 Bruksel, Belgjikë
Fax: +32 2 295 74 82

b) për Përfituesin
Znj. Ermelinda Meksi
Ministër i Integrimit European
Bulevardi "Dëshmorët e Kombit"
Tiranë, Shqipëri
Fax: +355 4 25 62 67

Neni 7
Shtojcat

7.1 Dokumentet e mëposhtme do t'i bashkëngjiten kësaj Marrëveshjeje dhe do të përbëjnë pjesë integrale të saj:

Shtojca I: Kushtet e përgjithshme
Shtojca II: Dispozitat teknike dhe administrative

7.2 Në rast të një konflikti midis dispozitave të shtojcave dhe atyre të kushteve speciale të Marrëveshjes financiare, dispozitat e kushteve speciale do të kenë përparësi. Në rast të një konflikti midis dispozitave të shtojcës I dhe atyre të shtojcës II, dispozitat e shtojcës I do të kenë përparësi.

Neni 8
Kushte të tjera speciale të zbatueshme për programin

8.1 Kushtet e përgjithshme plotësohen nga dispozitat e mëposhtme:

Duke marrë parasysh faktin se PF-të mund të zbatohen me sukses vetëm nëpërmjet zbatimit të procedurave të harmonizuara dhe nevojën e bashkërendimit të kërkesave procedurale të PHARE CBC (zbatim i decentralizuar), INTERREG (menaxhim i përbashkët) dhe CARDS (i centralizuar), marrëveshjet financiare të firmosura si me vendet PHARE ashtu edhe me vendet CARDS, si edhe vendimet për INTERREG-un do të përmbajnë detyrimin për respektimin e udhëzimeve përkatëse:

Udhëzimet e zbatimit për kufijtë PHARE CBC/Tacis dhe PHARE CBC/CARDS;

Udhëzimet e zbatimit për kufijtë INTERREG/Tacis dhe INTERREG/CARDS.

Neni 9

Hyrja në fuqi e Marrëveshjes financiare

Marrëveshja financiare do të hyjë në fuqi në datën në të cilën ajo do të nënshkruhet nga pala e fundit.

Bërë në dy kopje origjinale në gjuhën angleze, një kopje për Komisionin dhe një kopje për Përfituesin.

PËR KOMISIONIN

Z. G. Quince (firma)

Drejtor

Zyra e Bashkëpunimit EuropeAid

PËR PËRFITUESIN

Znj. Ermelinda Meksi

Ministre i Integritetit Europian

Bruksel, më 17.9.2004

Tiranë, me

SHTOJCA I

KUSHTET E PËRGJITHSHME

TITULLI I

FINANCIMI I PROJEKTIT/PROGRAMIT

Neni 1

Parime të përgjithshme

1.1 Kontributi financiar i Komunitetit do të kufizohet nga shuma e përcaktuar në Marrëveshjen financiare.

1.2 Dhënia e financimit nga Komuniteti do të kushtëzohet nga plotësimi i detyrimeve që rrjedhin nga kjo Marrëveshje financiare nga ana e Përfituesit.

Neni 2

Tejkalimi i kostove dhe mbulimi i tyre

2.1 Tejkalimet individuale të zërave të buxhetit të Marrëveshjes financiare do të trajtohen me anë të rishpërndarjes së fondeve të buxhetit të përgjithshëm, në përputhje me nenin 17 të këtyre kushteve.

2.2 Në qoftë se ekziston një rrezik i tejkalimit të shumës totale të përcaktuar në Marrëveshjen financiare, Komisioni mund ose të zvogëlojë projektin/programin, ose të kërkojë angazhimin e burimeve financiare të Përfituesit apo burime të tjera jekomunitare.

2.3 Në qoftë se projekti/programi nuk mund të zvogëlohet ose në qoftë se tejkalimi nuk mund të mbulohet as nga fondet e Përfituesit apo burime të tjera, Komisioni mund të japë, në mënyrë të jashtëzakonshme, financime komunitare shtesë. Në këtë rast, kostot shtesë do të financohen pa cenuar rregullat dhe procedurat e Komunitetit, duke çelur një kontribut financiar shtesë, i cili do të përcaktohet nga Komisioni.

TITULLI II

ZBATIMI

Neni 3

Kushte të përgjithshme

- 3.1 Projekti/programi do të zbatohet nga Komisioni duke vepruar për dhe në emër të Përfituesit.
3.2 Komisioni do të përfaqësohet në shtetin e Përfituesit nga kryetari i delegacionit të tij.

Neni 4

Periudha e zbatimit

4.1 Periudha e zbatimit të Marrëveshjes financiare do të fillojë me hyrjen në fuqi të Marrëveshjes financiare dhe do të përfundojë në datën e përcaktuar në nenin 4 të këtyre kushteve.

4.2 Kjo periudhë zbatimi do të përfshijë dy faza:

- Një fazë operative zbatimi, ku kryhen veprimtaritë kyesore. Kjo fazë do të fillojë me hyrjen në fuqi të Marrëveshjes financiare dhe do të përfundojë e shumta 24 muaj përpara mbylljes së periudhës së zbatimit.

- Faza e mbylljes gjatë së cilës do të kryhen kontrollet financiare dhe vlerësimi, si dhe do të mbyllet teknikisht dhe financiarisht kontratat për zbatimin e Marrëveshjes financiare. Kjo fazë do të fillojë në datën e përfundimit të fazës operative të zbatimit dhe do të përfundojë e shumta 24 muaj pas kësaj date.

4.2 Kostot që rrjedhin nga aktivitetet kryesore do të jenë të pranueshme për financimin e Komunitetit vetëm në qoftë se ato kanë lindur gjatë fazës operative të zbatimit. Kostot që rrjedhin nga kontrolli financiar përfundimtar, vlerësimi dhe mbyllja e aktiviteteve do të jenë të pranueshme deri në fund të fazës së mbylljes.

4.3 Çdo fond i mbetur nga kontributi i Komunitetit do të fshihet automatikisht gjashtë muaj pas përfundimit të periudhës së zbatimit.

4.4 Në raste të jashtëzakonshme dhe të justifikuara siç duhet, mund të paraqitet një kërkesë për zgjatjen e fazës operative të zbatimit dhe, rrjedhimisht, të periudhës së zbatimit. Në qoftë se zgjatja e afatit kërkohet nga Përfituesi, kërkesa duhet të paraqitet të paktën tre muaj përpara përfundimit të fazës operative të zbatimit dhe të miratohet nga Komisioni përpara kësaj date.

4.5 Në raste të jashtëzakonshme dhe të justifikuara siç duhet dhe pas përfundimit të fazës operative të zbatimit, mund të paraqitet një kërkesë për zgjatjen e afatit të fazës së mbylljes dhe, rrjedhimisht, të periudhës së zbatimit. Në qoftë se zgjatja e afatit kërkohet nga Përfituesi, kërkesa duhet të paraqitet të paktën tre muaj përpara përfundimit të fazës së mbylljes dhe të miratohet nga Komisioni përpara kësaj date.

TITULLI III

LIDHJA E KONTRATAVE DHE DHËNIA E GRANTEVE

Neni 5

Kushte të përgjithshme

Të gjitha kontratat e zbatimit të Marrëveshjes financiare duhet të lidhen në përputhje me procedurat dhe dokumentet standarde të përcaktuara dhe të publikuara nga Komisioni për zbatimin e operacioneve të jashtme, në fuqi në momentin e nisjes së procedurave në fjalë.

Neni 6

Afatit përfundimtar për nënshkrimin e kontratave të zbatimit të Marrëveshjes financiare

6.1 Kontratat e zbatimit të Marrëveshjes financiare duhet të nënshkruhen nga të dyja palët brenda tre vjetësh nga miratimi i angazhimit buxhetor nga Komisioni, e shumta në datën e përcaktuar në nenin 5 të kushteve speciale. Ky afat nuk mund të shtyhet.

6.2 Norma e mësipërme nuk do të aplikohet për kontratat e kontrollit financiar dhe të vlerësimit, të cilat mund të nënshkruhen edhe më vonë.

6.3 Në datën e përmendur në nenin 5 të këtyre kushteve, çdo fond për të cilin nuk është nënshkruar ndonjë kontratë nuk janë nënshkruar, do të fshihet.

6.4 Çdo kontratë për të cilën nuk ka filluar asnjë pagesë brenda tre vjetësh nga nënshkrimi i saj, do të përfundojë automatikisht dhe fondet e saj do të fshihen.

Neni 7

Pranueshmëria

7.1 Pjesëmarrja në ftesat për tendera për kontratat për punime, furnizime ose shërbime është e hapur në kushte të barabarta për të gjithë personat fizikë dhe juridikë të shteteve anëtare të Komunitetit dhe në përputhje me kushtet specifike të akteve bazë rregulluese të sektorëve të interesuar të bashkëpunimit, për të gjithë personat fizikë dhe juridikë të vendeve të treta përfituese ose të çdo vendi tjetër të tretë të përcaktuar shprehimisht në këto akte.

7.2 Pjesëmarrja në konkurset për propozime është e hapur në kushte të barabarta për të gjithë personat fizikë dhe juridikë të shteteve anëtare të Komunitetit dhe në përputhje me kushtet specifike të akteve bazë rregulluese të sektorëve të interesuar të bashkëpunimit, për të gjithë personat fizikë dhe juridikë të vendeve të treta përfituese ose të çdo vendi tjetër të tretë të përcaktuar shprehimisht në këto akte.

7.3 Në mënyrë të jashtëzakonshme, në raste të justifikuara të miratuara nga Komisioni, mund të vendoset që, në bazën e kushteve specifike të përcaktuara në aktet bazë rregulluese të sektorëve të interesuar të bashkëpunimit, të lejohen shtetasit e vendeve të treta, të ndryshëm nga ata të përcaktuar në paragrafët 1 dhe 2, të marrin pjesë në tenderat për kontrata.

7.4 Mallrat dhe furnizimet e financuara nga Komuniteti dhe të nevojshme për përmbushjen e kontratave të punimeve, furnizimeve dhe shërbimeve, si dhe të procedurave të prokurimit të nisura nga përfituesi i grantit për zbatimin e aktivitetit të financiar, duhet ta kenë origjinën e tyre në vende të pranueshme për të marrë pjesë, siç përcaktohet në tre paragrafët e mësipërm.

7.5 Ky rregull i kombësisë do të aplikohet gjithashtu për ekspertët e propozuar nga ofruesit e shërbimeve, të cilët do të marrin pjesë në procedurat e tenderave ose në kontratat e shërbimeve të financuara nga Komuniteti.

TITULLI IV RREGULLAT E ZBATUESHME PËR PËRMBUSHJEN E KONTRATAVE

Neni 8

E drejta e vendosjes dhe e qëndrimit

8.1 Kur justifikohet nga natyra e kontratës, personat fizikë dhe juridikë që marrin pjesë në ftesat për tendera për kontratat e punimeve, furnizimeve ose shërbimeve do të gëzojnë të drejtën e përkohshme të vendosjes dhe të qëndrimit në vendin e Përfituesit. Kjo e drejtë do të jetë e vlefshme për një muaj pas dhënies së kontratës.

8.2 Kontraktorët (duke përfshirë përfituesin e grantit) dhe personat fizikë, shërbimet e të cilëve janë të nevojshme për përmbushjen e kontratave, si dhe anëtarët e familjeve të tyre do të gëzojnë të drejta të ngjashme gjatë zbatimit të projektit/programit.

Neni 9

Normat tatimore dhe doganore

9.1 Tatimet, detyrimet doganore dhe detyrime të tjera (duke përfshirë TVSH-në ose taksa ekuivalente) do të jenë të përjashtuara nga financimi i Komunitetit.

9.2 Shteti përfitues duhet të aplikojë për kontratat e prokurimeve dhe grantet e financuara nga Komuniteti normat tatimore dhe doganore më të favorizuara, të aplikuara për shtetet ose organizatat e zhvillimit ndërkombëtar me të cilat ai ka marrëdhënie.

9.3 Aty ku marrëveshja kuadër ose shkëmbimi i letrave të aplikueshme përfshin norma më të detajuara mbi këtë çështje, ato duhet të aplikohen gjithashtu.

Neni 10

Normat mbi kursin e këmbimit

10.1 Shteti përfitues merr përsipër të autorizojë importin ose blerjen e valutës së huaj të nevojshme për zbatimin e projektit. Ai merr përsipër gjithashtu të aplikojë normativën e tij kombëtare për këmbimin e valutës në një mënyrë jodiskriminuese për kontraktorët që lejohen të marrin pjesë sipas nenit 7 të këtyre kushteve.

10.2 Aty ku marrëveshja kuadër ose shkëmbimi i letrave të aplikueshme përfshin norma më të detajuara mbi këtë çështje, ato duhet të aplikohen gjithashtu.

Neni 11

Përdorimi i të dhënave nga studimet

Aty ku Marrëveshja financiare përfshin financimin e një studimi, kontrata në lidhje me këtë studim, nënshkruar për zbatimin e Marrëveshjes financiare, duhet të rregullojë pronësinë e këtij studimi, si dhe të drejtat e Përfituesit ose të Komisionit për të përdorur të dhënat në studim, për ta publikuar atë ose për t'ua dhënë palëve të treta.

Neni 12

Alokimi i fondeve të rikthyera nga kontratat

12.1 Fondet e rikthyera nga pagesat e kryera gabimisht, nga garancitë e pagesave parafinancuese ose nga përfitimet që rrjedhin nga garancitë e ofruara në bazë të kontratave të financuara sipas kësaj Marrëveshjeje financiare, duhet të alokohen për projektin/programin.

12.2 Ndëshkimet financiare të vendosura nga autoriteti kontraktues ndaj një kandidati apo pjesëmarrësi në tender, i cili hyn në rastet e përjashtimit në kuadrin e një kontrate prokurimi, kërkesa për garancitë e tenderit, si dhe dëmet që i shkaktohen Komisionit, do t'i ripaguhën buxhetit të përgjithshëm të Komuniteteve Europiane.

TITULLI V

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 13

Transparenca

13.1 Çdo projekt/program i financuar nga Komuniteti do të jetë objekt i operacioneve të përshtatshme informuese dhe komunikuese. Këto veprime do të përcaktohen me miratimin e Komisionit.

13.2 Këto operacione informuese dhe komunikuese duhet të kryhen sipas rregullave të përcaktuara e të publikuara nga Komisioni për transparencën e aktiviteteve të jashtme, në fuqi në momentin e kryerjes së këtyre veprimeve.

Neni 14

Parandalimi i parregullsi, mashtrimit dhe korrupsionit

14.1 Përfituesi duhet të marrë masat e përshtatshme për të parandaluar parregullsitë dhe mashtrimet dhe, me kërkesë të Komisionit, të nisë ndjekjet penale për rikthimin e fondeve të paguara gabimisht. Përfituesi do të informojë Komisionin për çdo masë të marrë.

14.2 "Parregullsi" do të thotë çdo shkelje e Marrëveshjes financiare, kontratave të zbatimit ose të së drejtës komunitare, e cila shkaktohet si pasojë e një veprimi ose mosveprimi të një operatori ekonomik, dhe që ka ose do të kishte si efekt cenimin e buxhetit të përgjithshëm të Komuniteteve Europiane ose të buxheteve të administruara prej tyre, duke pakësuar ose duke humbur të ardhura që rrjedhin nga burime të tyre të mbledhura direkt në emër të Komuniteteve Europiane ose nga çdo zë i pajustificuar shpenzimi.

"Mashtrim" do të thotë çdo veprim ose mosveprim i qëllimshëm që lidhet me:

- përdorimin ose paraqitjen e dokumenteve ose deklarateve të rreme, jokorrekte ose të paplota, të cilat kanë si efekt të tyre përvetësimin ose mbajtjen e padrejtë të fondeve nga buxheti i përgjithshëm i Komuniteteve Europiane ose nga buxhetet e administruara prej tyre ose në emër të tyre;

- mosdhënie e informacionit në kundërshtim me detyrimet specifike, me të njëjtin efekt;

- keqpërdorimin e këtyre fondeve për qëllime të tjera të ndryshme nga ato për të cilat janë ofruar fillimisht.

Përfituesi do të informojë menjëherë Komisionin për çdo element që sillet në vëmendjen e tij, i cili lë për të dyshuar për parregullsi ose mashtrim.

14.3 Përfituesi merr përsipër të ndërmarrë të gjitha masat e duhura për të ndrequr çdo praktikë korruptive pasive ose aktive, çfarëdo qoftë ajo, në çdo fazë të procedurës për dhënie të kontratave ose granteve ose në zbatimin e kontratave që lidhen me të. "Korrupsion pasiv" do të thotë veprim i paramenduar i një nëpunësi, i cili, direkt ose me anë të një ndërmjetësi, kërkon ose përfiton avantazhe të çdo lloji, çfarëdo qoftë ky, për veten e tij ose për një palë të tretë, ose pranon një premtim për një përfitim të tillë, për të vepruar ose për t'u shmangur nga veprimi në përputhje me detyrën e tij ose në ushtrimin e funksioneve të

tij, duke shkelur detyrat e tij funksionale, veprim që ka ose do të kishte si efekt cënimin e interesave financiarë të Komuniteteve Evropiane. "Korrupsion aktiv" do të thotë veprim i paramenduar i cilitdo që, direkt apo nëpërmjet një ndërmjetësi, i premtos ose i jep një avantazh të çdo lloji, çfarëdo qoftë ai, një nëpunësi për veten e tij ose për një palë të tretë, për të vepruar ose për t'u shmangur nga veprimi në përputhje me detyrën e tij ose në ushtrimin e funksioneve të tij, duke shkelur detyrat e tij funksionale, veprim që ka ose do të kishte si efekt cënimin e interesave financiarë të Komuniteteve Evropiane.

Neni 15

Verifikimet dhe kontrollet nga Komisioni, Zyra europiane kundër mashtrimit (OLAF) dhe Gjykata e Kontrollit Financiar e Komuniteteve Evropiane

15.1 Përfituesi bie dakord që Komisioni, OLAF dhe Gjykata e Kontrollit Financiar e Komuniteteve Evropiane të kryejnë kontrolle dokumentacioni apo në vend mbi përdorimin që i është bërë financimit të Komunitetit sipas Marrëveshjes financiare (duke përfshirë procedurat për dhënie kontratave dhe granteve), si dhe të kryejnë një kontroll financiar të plotë, nëse është e domosdoshme, në bazë të dokumenteve mbështetëse të llogarive dhe dokumenteve kontabël, si dhe të çdo dokumenti tjetër që lidhet me financimin e projektit/programit, gjatë gjithë kohëzgjatjes së marrëveshjes si dhe për shtatë vjet pas datës së pagesës së fundit.

15.2 Përfituesi bie dakord gjithashtu që OLAF mund të kryejë kontrolle në vend dhe verifikime në përputhje me procedurat e përcaktuara nga e drejta komunitare për mbrojtjen e interesave financiare të Komuniteteve Evropiane kundër mashtrimit dhe parregullsive të tjera.

15.3 Për këtë qëllim, Përfituesi merr përsipër t'u japë nëpunësve të Komisionit, të OLAF dhe të Gjykatës së Kontrollit Financiar të Komuniteteve Evropiane, si dhe përfaqësuesve të tjerë të autorizuar, mundësinë e hyrjes në vendet dhe ambientet në të cilat aktivitetet e financuara sipas Marrëveshjes financiare janë kryer, duke përfshirë sistemet e tyre kompjuterike, si dhe çdo dokument ose të dhënë të informatizuar, që lidhet me administrimin teknik dhe financiar të këtyre aktiviteteve, si dhe të marrë përsipër çdo masë që është e nevojshme për të lehtësuar punën e tyre. Kjo mundësi hyrjeje për përfaqësuesit e autorizuar të Komisionit Europian, të OLAF dhe Gjykatës së Kontrollit Financiar të Komuniteteve Evropiane do të jepet në kushtet e një konfidencialiteti të plotë lidhur me palët e treta, duke mos cenuar detyrimet që rrjedhin nga e drejta publike të cilave ato i nënshtrohen. Dokumentet duhet të jenë të konsultueshme dhe të arkivuara në një mënyrë që të lejojë inspektim të lehtë të tyre. Përfituesi është i detyruar të njoftojnë Komisionin, OLAF ose Gjykatën e Kontrollit Financiar të Komuniteteve Evropiane për vendin e saktë ku ruhen këto dokumente.

15.4 Kontrollat dhe kontrollet financiare e përmendura më sipër do të aplikohen edhe për kontraktorët dhe nënkontraktorët, të cilët kanë përfutur financime të Komunitetit.

15.5 Përfituesi do të njoftohet mbi misionet e kontrollit në vend nga përfaqësuesit e emëruar nga Komisioni, OLAF ose Gjykata e Kontrollit Financiar.

Neni 16

Konsultimet midis Komisionit dhe Përfituesit

16.1 Përfituesi dhe Komisioni do të konsultojnë njëri-tjetrin përpara paraqitjes së çdo mosmarrëveshjeje në lidhje me zbatimin ose interpretimin e kësaj Marrëveshje Financiare.

16.2 Konsultimet mund të çojnë në ndryshimin, ndërprerjen ose përfundimin e Marrëveshjes financiare.

Neni 17

Ndryshimet në Marrëveshjen financiare

17.1 Çdo ndryshim për shtojcën II të Marrëveshjes financiare do të bëhet me shkrim dhe do të jetë objekt i një shtojce.

17.2 Në qoftë se kërkesa për një ndryshim vjen nga Përfituesi, ky i fundit duhet t'ia paraqesë kërkesën Komisionit të paktën tre muaj përpara datës së propozuar për hyrjen në fuqi të shtojcës, me përjashtim të rasteve të justifikuara siç duhet nga Përfituesi dhe të pranuar nga Komisioni.

17.3 Rastet specifike të zgjatjes së afatit të fazës operative të zbatimit ose fazës së mbylljes janë të rregulluara nga neni 4 (5) dhe (6) i këtyre kushteve.

Neni 18

Pezullimi i Marrëveshjes financiare

18.1 Marrëveshja financiare mund të pezullohet në rastet e mëposhtme:

a) Komisioni mund të pezullojë zbatimin e Marrëveshjes financiare, në qoftë se Përfituesi shkel detyrimet që rrjedhin nga Marrëveshja financiare.

b) Komisioni mund të pezullojë Marrëveshjen financiare, në qoftë se Përfituesi shkel një detyrim që lidhet me të drejtat e njeriut, parimet demokratike dhe shtetin e së drejtës dhe në rastet serioze të korrupsionit.

c) Marrëveshja financiare mund të pezullohet për shkak të një force madhore, siç përcaktohet më poshtë. “Forcë madhore” do të thotë një situatë e paparashikueshme dhe e jashtëzakonshme ose ngjarje përtej kontrollit të palëve, e cila pengon palët në përmbushjen e çdo detyrimi, dhe që nuk mund t’i ngarkohet një gabimi ose pakujdesie të tyre (ose kontraktorëve të tyre, përfaqësuesve ose punonjësve), si dhe provohet të jetë e pakapërcyeshme, pavarësisht nga përpjekjet që mund të bëhen. Difektet në pajisje ose materiale ose vonesat për t’i bërë të disponueshme, mosmarrëveshjet e punës, grevat ose vështirësitë financiare nuk mund të konsiderohen si forcë madhore. Një palë nuk do të konsiderohet në shkelje të detyrimeve të saj, në qoftë se nuk ka mundur t’i përmbushë ato për shkak të një force madhore. Një palë që ballafaqohet me një forcë madhore duhet të informojë pa vonesë palën tjetër, duke deklaruar natyrën, kohëzgjatjen e mundshme dhe efektet e parashikuara të problemit. Gjithashtu ajo duhet të marrë çdo masë për të minimizuar dëmet e mundshme.

18.2 Asnjë njoftim paraprak nuk do të jepet për vendimin e pezullimit.

18.3 Në momentin e njoftimit të pezullimit, do të tregohen edhe pasojat mbi kontratat në fuqi ose kontratat që janë ende për t’u firmosur.

Neni 19

Përfundimi i Marrëveshjes financiare

19.1 Në qoftë se çështjet që shkaktojnë pezullimin e Marrëveshjes financiare, nuk zgjidhen për një periudhë katërmujore, çdo palë mund të mbarojë marrëveshjen financiare me dy muaj paralajmërim.

19.2 Kur një marrëveshje financiare nuk ka fillur ndonjë pagesë brenda tre vjetësh nga nënshkrimi i saj ose kontratat e zbatimit nuk janë firmosur sipas datave të përcaktuara në nenin 5 të këtyre kushteve, atëherë marrëveshja financiare do të mbarojë automatikisht.

19.3 Në momentin e njoftimit të mbarimit, do të tregohen edhe pasojat mbi kontratat në fuqi ose kontratat që janë ende për t’u firmosur.

Neni 20

Rregullat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve

20.1 Çdo mosmarrëveshje në lidhje me Marrëveshjen financiare, e cila nuk mund të zgjidhet brenda një periudhe gjashtëmujore nga konsultimet midis palëve sipas nenit 16 të këtyre kushteve, mund të zgjidhet me anën e arbitratit me kërkesën e njëres prej palëve.

20.2 Në këtë rast, secila nga palët do të caktojë një arbitër brenda 30 ditëve nga paraqitja e kërkesës për arbitrat. Në qoftë se kjo nuk verifikohet, secila nga palët mund t’i kërkojë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitratit (Hagë) të caktojë një arbitër të dytë. Dy arbitrat, nga ana e tyre, do të caktojnë një arbitër të tretë brenda 30 ditëve. Në qoftë se kjo nuk verifikohet, secila nga palët mund t’i kërkojë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitratit të caktojë arbitrin e tretë.

20.3 Përveç rastit kur arbitrat vendosin ndryshe, do të aplikohen procedurat e përcaktuara në rregullat fakultative të arbitrit për organizatat ndërkombëtare dhe shtetet e Gjykatës së Përhershme të Arbitratit. Vendimi i arbitrave do të merret me shumicë votash brenda një periudhe tremujore.

20.4 Secila palë do të jetë e detyruar të marrë masat e nevojshme për aplikimin e vendimit të arbitrave.

SHTOJCA II

MASAT TEKNIKE DHE ADMINISTRATIVE CARDS 2004 - PROGRAMI I FQINJËSISË

1. Identifikimi

Forma e programit:	Shumëvendësh
Titulli:	Programi i fqinjësisë CARDS
Viti buxhetor:	2004
Linja e buxhetit:	19 07 01
Alokimi financiar:	15 000 000 €

Baza ligjore: Rregullorja e Këshillit 2666/2000 ndryshuar nga rregullorja e Këshillit (EC) nr. 2415/2001 (CARDS)

Kontraktimi: Të gjitha kontratat duhet të lidhen pas nënshkrimit të Marrëveshjes financiare dhe brenda 36 muajve nga data e angazhimit buxhetor.

Zbatimi: Zbatimi i projekteve të financuara nga ky program do të përfundojë më 31.12.2009. Si pasojë, të gjitha aktivitetet teknike të parashikuara në këtë program dhe të gjitha kontratat duhet të mbarojnë deri më 31.12.2009.

Programimi: Shërbimet e Komisionit, DP RELEX dhe AIDCO

DSR dhe PIR: Dokumenti Strategjik Rajonal CARDS 2004 – 2006 dhe Programi Indikativ 2002 – 2004

Shënim. Deri në 5% të alokimeve të çdo programi fqinjësie mund të përdoret për disa kosto administrative.

2. Përmbledhja e programit

Programi i fqinjësisë (PF) CARDS reflekton direkt objektivat e politikës së komunikimeve të Komisionit mbi një Europë më të gjerë dhe mbi krijimin e një instrumenti të fqinjësisë. Ky komunikim i fundit ofron një vlerësim të mundësive për krijimin e një instrumenti të ri të fqinjësisë. Komisioni propozon një përjasje në dy faza. Faza fillestare 2004 – 2006 do të përqendrohet në përmirësimin e koordinimit midis instrumenteve të ndryshëm financiarë dhe legjislacionit e kuadrit financiar ekzistues. Në fazën e dytë, për periudhën e pas vitit 2006, Komisioni synon të propozojë një instrument ligjor të ri duke trajtuar kërkesat e përbashkëta të identifikuar në komunikatën mbi një Europë më të gjerë.

Bazuar në këto orientime, programi i fqinjësisë CARDS synon që në fazën fillestare të trajtojë çështjet që lidhen me çështje të përbashkëta, që rrjedhin nga afërsia gjeografike si zhvillimi ekonomik i zonave kufitare, mjedisi dhe sëmundjet e komunikueshme (ngjitëse), emigracioni i paligjshëm, trafiqet, si edhe kontaktet ndërmjet personave *inter alia*.

Një listë e të gjitha programeve të fqinjësisë (siç paraqitet në komunikimin mbi Instrumentin e Fqinjësisë) jepet në shtojcën 1. Alokimet e propozuara për programin e fqinjësisë për vitin 2004 paraqiten në shtojcën 2 dhe një përmbledhje e zbatimit të angazhimeve jepet në shtojcën 3.

Një total prej 45 000 000 € është caktuar për programet e fqinjësisë në periudhën 2004 – 2006. Është parashikuar të caktohen 15 000 000 € çdo vit. Ndarja specifike për vendet/programet për vitet 2005 dhe 2006 nuk është vendosur ende, por shpërndarja do të jetë e ngjashme si e vitit 2004. Alokimi i plotë për CARDS 2004 PF është 15.000.000 € (shih shtojcën 2).

Të gjitha projektet do të zbatohen në linjë me rregullat e konkurrencës së BE-së (duke përfshirë parimet mbi ndihmën shtetërore).

3. Përditësimi i programit

Programi Indikativ Shumëvjeçar i programit rajonal CARDS trajton tashmë, brenda pjesës “Menaxhimi i integruar i kufijve”, domosdoshmërisë për të siguruar një lidhje logjike dhe plotësim maksimal jo vetëm me programet ndërkufitare dhe ndërkombëtare INTERREG, por gjithashtu dhe me programet PHARE të bashkëpunimit ndërkufitar.

Kjo lidhje logjike dhe ndërthurje maksimale po zyrtarizohet me programet e fqinjësisë që janë në proces të fillimit të zbatimit.

Programet e fqinjësisë mbulojnë të gjitha ato rajone të Shqipërisë, Bosnjës dhe Hercegovinës, Kroacisë, ish-Republikës Jugosllave të Maqedonisë dhe Serbisë dhe Malit të Zi¹ që janë në kufij, ose do të jenë në kufij me vendet e BE-së apo vendet candidate. Bashkimi Europian synon të zhvillojë një zonë të përparuar dhe të fqinjësisë së mirë me të cilën Bashkimi Europian të zhvillojë marrëdhënie të ngushta, paqësore dhe bashkëpunimi.

Bashkëpunimi ndërkufitar ndihmon në krijimin e mundësive më të mëdha për popujt në rajonet kufitare dhe një bashkëpunim më i madh rajonal mund të ndihmojë për një zhvillim ekonomik dhe integrim

¹ Sipas SCR1244 nga ky alokim mund të përfitojë edhe Kosova.

në nivelin bazë, si edhe për rritjen e ndërsjellë të mirëkuptimit dhe forcimin e besimit në dy anët e kufirit. Shumë çështje që lindin nga afërsia do të vazhdojnë të trajtohen në programet kombëtare CARDS. Programet e fqinjësisë do të përqendrohen në ato fusha bashkëpunimi ku pjesëmarrja aktive e përfituesve nga të dy anët e kufirit është thelbësore. Një vijueshmëri logjike dhe e plotë ndërmjet programeve të fqinjësisë dhe programeve kombëtare do të sigurohet në nivelin strategjik të programimit. Programet e fqinjësisë do të mbulojnë një gamë të gjerë veprimesh, si infrastruktura në sektorët e transportit, mjedisit, energjisë, kalimit të kufirit etj.; investimet për kohezionin ekonomik dhe social (investime prodhuese, zhvillimi i burimeve njerëzore, infrastrukturës të lidhur me biznesin, bashkëpunimi për zhvillimin kërkimor shkencor e teknologjik dhe risitë); ndërveprimi midis njerëzve (si p.sh.: shkëmbimet dhe bashkëpunimi kulturor e arsimor); mbështetja për forcimin e institucioneve etj.

Programi i jep një rëndësi të veçantë shtrirjes ndërkufitare të projekteve dhe qëndrueshmërisë së bashkëpunimit. Kësisoj, është e rëndësishme që projektet në program të bashkërendohen me burime financiare të tjera, si INTERREG dhe projektet PHARE CBC, mbi bazën e të cilave janë krijuar programet e fqinjësisë. Mbështetja e projekteve që kanë një lidhje të qartë me projektet INTERREG apo PHARE është një nga përparësitë e programit. Shërbimet e Komisionit, veçanërisht EuropeAid në bashkëpunim të ngushtë me DP RELEX, DP REGIO dhe DP ELARG kanë marrë një sërë masash për të përmirësuar bashkërendimin dhe komunikimin ndërmjet tri instrumenteve financiare. Megjithatë, arritjet konkrete në këtë drejtim kanë qenë të kufizuara për shkak të rregulloreve të ndryshme që rregullojnë instrumentet e ndryshme të Komunitetit.

4. Ndihma e mëparshme e KE-së dhe mësimet e nxjerra

Ky program duhet të përfitojë nga mësimet e nxjerra nga përvoja e mëparshme e zbatimit të bashkëpunimit ndërkufitar. Në veçanti, ai duhet të jetë i thjeshtë për t'u vënë në funksionim dhe duhet të përfshijë të gjithë partnerët përkatës në nivel kombëtar, rajonal dhe vendor në mënyrë që të krijojë një pronësi të plotë të të gjithë përfituesve që kanë lidhje me programin.

Programi CARDS i menaxhimit të integruar të kufijve përfshin një element i cili mbulon bashkëpunimin kufitar rajonal. Janë ndërmarrë disa projekte përgatitore në këtë fushë, dhe mësimet e përftuara nga këto projekte do të merren parasysh. Për shembull, Kroacia ka qenë pjesëmarrëse aktive të dy programeve-nisma të Komunitetit për bashkëpunimin ndër-Adriatik ndërmjet Italisë dhe vendeve CARDS dhe në bashkëpunimin tripalësh me Slloveninë dhe Hungarinë. Programet përcaktojnë përparësitë e zhvillimit dhe kriteret që duhen të plotësojnë projektet në kufijtë e jashtëm të BE-së.

Përsa i takon bashkëpunimit kufitar rajonal ndërmjet vendeve të programit CARDS, ka pasur disa nisma të përzgjedhura në nivel vendor. Megjithatë, organizimi dhe zbatimi zyrtar i bashkëpunimit ndërkufitar në të gjitha nivelet administrative duket sikur ende ka nevojë për përforsim. Në këtë drejtim, brenda programit rajonal CARDS 2003 është parashikuar një "Program për forcimin e institucioneve ndërkufitare" në të kuadrin e të cilit do të krijohen struktura dhe programe të përbashkëta, si edhe do të identifikohen përparësitë për bashkëpunim ndërmjet vendeve të programit CARDS. Ky projekt përfshin gjithashtu edhe një skemë grant për aktivitete të nivelit vendor ndërmjet rajoneve fqinje të vendeve të programit CARDS.

Duke marrë parasysh të gjitha aktivitetet e ndërmarra deri tani, dhe me synimin për të filluar zbatimin e nisur programit aktual, është e domosdoshme të vazhdohet me forcimin e kapaciteteve në të gjitha nivelet duke mundësuar kështu një pjesëmarrje të shëndoshë në programet e bashkëpunimit ndërkufitar.

Mësimet duhet të nxirren edhe nga eksperiencat e programeve TACIS CBC, PHARE CBC dhe INTERREG.

5. Komponentët e programit

Në 11 mars 2003, Komisioni, me anë të komunikimit mbi një Europë më të gjerë (fqinjësia), shpalli politikën europiane të fqinjësisë. Kjo politikë synon të shfrytëzojë mundësitë dhe të trajtojë sfidat për marrëdhëniet e zgjeruara të Bashkimit Europian me fqinjët e tij lindorë dhe jugorë, si dhe të zhvillojë një politikë fqinjësie koherente, edhe pse të diferencuar. Në këtë kontekst, në korrik 2003 u nxorr një komunikim i dytë, i cili mbulon ofrimin e mbështetjes për aspektet e bashkëpunimit ndërkufitar dhe ndërkombëtar të kësaj politike, e quajtur "Krijimi i një instrument të ri të fqinjësisë".

Ky komunikim parashikon krijimin e një instrumenti të ri të fqinjësisë për të nxitur kështu bashkëpunimin ndërkufitar përgjatë kufijve të jashtëm të BE-së së zgjeruar. Por, duke marrë parasysh një sërë problemesh juridike dhe buxhetore që duhen zgjidhur, komunikimi paraqet një përjasje me dy faza:

1. Për periudhën 2004-2006 do të prezantohen programet e fqinjësisë, bazuar në bashkërendimin e përmirësuar të instrumenteve ekzistuese;

2. Pas vitit 2006 do të krijohet një instrument i ri i fqinjësisë.

Ky plan veprimi mbulon kuotën e parë të financimit për programet e fqinjësisë 2004-2006 për vendet e Ballkanit Perëndimor.

Për momentin bashkëpunimi në kufijtë e jashtëm të tanishëm dhe të ardhshëm të Bashkimit Europian mbështetet nga një sërë instrumentesh. Instrumentat e BE-së që nxisin bashkëpunimin ndërkufitar dhe atë nënrajon/ndërkombëtar që kanë lidhje me këtë program, janë:

Nisma e Komitetit INTERREG², një instrument financiar në kuadrin e Fondeve Strukturore të Bashkimit Europian, mbështet bashkëpunimin ndërkufitar, ndërkombëtar dhe ndërrajonal ndërmjet vendeve anëtare dhe vendeve fqinje. Megjithatë programet INTERREG përfshijnë në mënyrë direkte vendet fqinje, fondet strukturore mund të përdoren vetëm brenda Bashkimit Europian. Kësisoj, programet INTERREG në kufijtë e jashtëm të Bashkimit Europian kërkojnë burime financiare për aktivitete që zhvillohen brenda vendit fqinjë.

Në kuadrin e instrumentit të paraanëtarësimit PHARE për vendet kandidate, programet PHARE CBC³ mbështesin bashkëpunimin ndërkufitar me vendet anëtare dhe ndërmjet vendeve kandidate. Deri më tani, bashkëpunimi ndërkufitar për kufijtë e jashtëm të vendeve kandidate është financuar nëpërmjet programeve kombëtare PHARE. Për periudhën 2004-2006, shtrirja gjeografike e programeve PHARE CBC do të zgjerohet në mënyrë që të mbulojë kufijtë e jashtëm të Bullgarisë dhe të Rumanisë.

Në vendet e Ballkanit Perëndimor, programi CARDS është një instrument kyç i procesit të Stabilizim-Asocimit, dhe në këtë aspekt ai mbështet një sërë aktiviteteve. Rregullorja e programit CARDS identifikon ndër të tjera qëllimin për nxitjen e bashkëpunimit rajonal, ndërkombëtar, ndërkufitar dhe ndërrajonal të vendeve përftuese, ndërmjet tyre dhe Bashkimit Europian, si dhe ndërmjet vendeve përftuese dhe vendeve të tjera të rajonit.

Këto instrumente rregullohen nga rregulloret të ndryshme dhe si të tilla ato veprojnë me procedura të ndryshme të identifikimit, përzgjedhjes dhe zbatimit të projekteve, duke e bërë të vështirë zbatimin e projekteve me të vërtetë të përbashkëta (d.m.th., ato projekte që i shërbejnë të njëjtit objektivi dhe që veprojnë në të dy anët e kufirit në të njëjtën kohë). Kuadri dhe procedurat ligjore aktuale për këtë bashkëpunim kanë qenë efektive në mënyrën e tyre. Megjithatë, ato kanë krijuar një sërë vështirësish që lindin nga sisteme thelbësisht të ndryshme që zbatohen për menaxhimin financiar të fondeve të Komitetit, duke nënkuptuar kështu role dhe përgjegjësi të ndryshme për Komisionin dhe autoritetet kombëtare, rajonale e vendore. Ndryshimet konsistojnë veçanërisht në mospërputhjen e niveleve të financimit, në procesin e programimit (procese të veçanta programimi), në përzgjedhjen e projekteve (procese të veçanta vlerësimi dhe përzgjedhjeje, si dhe procedura të ndryshme vendimore) dhe monitorimin e projekteve (procedura të ndryshme raportimi, monitorimi dhe vlerësimi), të cilat kufizojnë ndikimin e bashkëpunimit përgjatë kufijve të jashtëm. Me qëllim nxitjen e një bashkëpunimi më të mirë, Komisioni ka përcaktuar direktiva të brendshme për harmonizimin e këtyre instrumenteve.

Objektivat dhe qëllimi i programeve të veçanta të fqinjësisë (PF) përcaktohen bashkërisht nga vendet pjesëmarrëse. Komisioni miraton programin e veçantë të fqinjësisë duke ndjekur procedurën normale përkatëse për INTERREG (dhe për programet PHARE CBC në rastet përkatëse). Kështu, aprovimi që Komisioni i jep PF-së përcakton qëllimin dhe objektivat si për financimin e brendshëm e të jashtëm, ashtu edhe për miratimin e fondit të brendshëm. Gjithashtu, Komisioni miraton elementin e financimit të jashtëm, në përputhje me procedurën standarde për financimin e jashtëm. Komisioni nënshkruan një marrëveshje financimi me secilin nga partnerët e jashtëm që vendosin padyshim lidhjen ndërmjet financimit të jashtëm dhe PF-së, aprovuar sipas rregullave normale të programit INTERREG.

Fondi i projektit të fqinjësisë të programit CARDS është instrumenti përmes të cilit financimi i programit CARDS u sigurohet 9 programeve dypalëshe të fqinjësisë, programeve CADSES dhe Itali-Adriatiku.

Zonat gjeografikisht të pranueshme

Programet e fqinjësisë do të operojnë në kufijtë e jashtëm të Bashkimit Europian të zgjeruar, duke përfshirë kufijtë e Rumanisë dhe Bullgarisë me vendet e Ballkanit Perëndimor.

Territori i plotë i vendeve përftuese të programit CARDS: Shqipëria, Bosnje-Hercegovina, Kroacia, ish-Republika Jugosllave e Maqedonisë dhe Serbia e Mali i Zi (përfshirë edhe Kosovën sipas Rezolutës 1244 të KB-së) konsiderohet i pranueshëm për programin e fqinjësisë në përgjithësi. Megjithatë, secili program fqinjësie që përfshin këto vende do të përcaktojë zonën e tij të pranueshme specifike.

Veprime të pranueshme

² Rregullorja e Këshillit (CE) Nr 1260/1999, datë 26 qershor 1999 dhe Direktivat INTERREG III, OJ C143, datë 23 maj 2000.

³ Rregullorja e Komisionit (CE) Nr 2760/98, datë 18 dhjetor 1998.

Secili program fqinjësie përcakton përparësitë, që do të jenë në përputhje me një nga katër objektivat e mëposhtëm, të përcaktuara në komunikimin për instrumentin e ri të fqinjësisë:

- nxitja e zhvillimit ekonomik e social të qëndrueshëm në rajonet kufitare;
- puna e përbashkët për të trajtuar sfidat e përbashkëta në fusha, si: mjedisi, shëndeti publik dhe parandalimi e lufta kundër krimit të organizuar;
- sigurimi efikas i kufijve;
- nxitja e veprimeve vendore të tipit “popull-me-popull”.

Procedurat e zbatimit

Një element i rëndësishëm i këtyre programeve është se ato do të veprojnë si me financimin e brendshëm të BE-së ashtu edhe me atë të jashtëm, nëpërmjet procedurave të harmonizuara për atë që e mundur (për më shumë informacion, shih shtojcën 3). Shkurtimisht, këto programe përfshijnë:

- programimin e përbashkët të masave;
- krijimin e një procesi të vetëm aplikimi;
- një thirrje e vetme për propozime në të dy anët e kufirit;
- proces të përbashkët përzgjedhjeje për projektet.

Ato do të menaxhohen, për atë që është e mundur, nga vendet pjesëmarrëse në veprim të përbashkët në strukturat e përbashkëta të menaxhimit, duke respektuar – për sa u takon kontributeve të programit CARDS – kërkesat zyrtare të menaxhimit, të përcaktuara si në rregulloren financiare ashtu edhe në rregulloren e programit CARDS.

Në mënyrë që procesi i përzgjedhjes të zhvillohet duke mbuluar si financimin e brendshëm ashtu edhe atë të jashtëm, Komiteti i seleksionimit do të përcaktohet dhe do të funksionojë në përputhje me dispozitat që kanë lidhje me menaxhimin e përbashkët për financimin e brendshëm, dhe mbi bazat e menaxhimit të decentralizuar për financimin e jashtëm. Praktikisht, kjo nënkupton se anëtarët e Komitetit të seleksionimit nga shtetet anëtare do të emërohen në përputhje me rregullat standarde të fondeve strukturore. Anëtarët e Komitetit të seleksionimit nga vendet partnere do të emërohen nga Njësia Kombëtare e Koordinimit në vendin përkatës.

Decentralizimi i krijimit dhe funksionimit të Komitetit të seleksionimit për financimin e jashtëm mund të justifikohet duke marrë parasysh natyrën e përbashkët të PF-së, madhësisë së kufizuar të projekteve individuale për financim dhe përfshirjen e ngushtë të vendeve anëtare në zbatim. Përbërja e Komitetit të seleksionimit dhe përzgjedhja e projekteve që do të financohen – në bazë të nenit 164 të rregullores financiare – është e decentralizuar drejt autoriteteve të vendit përkatës.

Komiteti i përbashkët i seleksionimit është përgjegjës për zgjedhjen e projekteve në secilin program fqinjësie. Ai përmbush rolin e “Komitetit të vlerësimit” të përshkruar në PRAG.

Anëtarët e Komitetit të përbashkët të seleksionimit vijnë nga secili vend pjesëmarrës në programin e fqinjësisë. Numri i anëtarëve për çdo vend caktohet me marrëveshje ndërmjet vendeve të përfshira. Secili vend emëron anëtarët e tij.

E rëndësishme për t’u theksuar është fakti se, përderisa metoda bazë që përdoret për përzgjedhjen e projekteve është thirrja për propozime, ky propozim financiar nuk përfshin paketën e zakonshme të fishave të projekteve të CARDS, që tregojnë ndarjen e shpenzimeve të propozuara. Në vend të kësaj, në shtojcën 2 përcaktohet ndarja e alokimeve të propozuara për financim për çdo program fqinjësie.

Gjithashtu, janë në proces analize edhe mënyrat për financimin e masave për forcimin e kapaciteteve, të cilat do të jenë thelbësore për rritjen e kapaciteteve të autoriteteve rajonale dhe vendore në vendet partnere të programit CARDS, në mënyrë që të përfitojnë sa më shumë nga mundësitë e paraqitura nga programet e fqinjësisë.

Objektivi kryesor do të jetë forcimi i kapaciteteve të autoriteteve vendore dhe rajonale si edhe e përfutjesve të tjerë social-ekonomik në rajonet që e gëzojnë këtë të drejtë, për sa i përket menaxhimit të projekteve. Në veçanti, ajo do të përpiket të vërë në zbatim një sërë projektesh të zhvillimit ndërkufitar, duke ndihmuar përfutjesit përfundimtarë të përgatisin aplikime të mira projektesh për mbështetje në kuadrin e programeve të fqinjësisë.

Programet e fqinjësisë 2004-2006 do të hapin rrugën për një instrument të ri fqinjësie (IRF), me rregulloren e vet përkatëse, që do të zbatohet pas vitit 2006. Ky instrument i ri, që tani është duke u përpunuar, do të siguronte fonde për aktivite ndërkufitare në të dy anët e kufirit të ardhshëm të BE-së. Ka të ngjarë që ai të veprojë duke u bazuar në një përjasje programesh shumëvjeçare, të zbatohet nga një mekanizëm i përbashkët menaxhimi si në vendet anëtare ashtu edhe në vendet partnere, si dhe të ketë një buxhet më të madh. IRF-ja do të ngrihet mbi ekspertizën dhe strukturat e krijuara në kontekstin e programeve të fqinjësisë.

6. Ndhimë plotësuese e KE-së jashtë këtij program veprimi

Ky propozim financimi duhet të plotësojë dhe të jetë koherent me të tjera politika dhe instrumente përkatëse të BE-së, duke përfshirë programet kombëtare të ndihmës financiare, si edhe politikat e instrumentet e veçanta sektoriale.

Gjithashtu, programi CARDS po ndërmerr një numër masash plotësuese në kufijtë e jashtëm të Bashkimit European nëpërmjet programeve kombëtare të veprimit CARDS.

7. Bashkërendimi me donatorë të tjerë

Koordinimi i donatorëve, për sa i takon elementit të jashtëm, do të sigurohet nga delegacionet e KE-së dhe Agjencisë Europiane për Rindërtim.

8. Zbatimi i programit

8.1 Afati për firmosjen e Marrëveshjes financiare

Marrëveshja financiare duhet të firmoset, e shumta, brenda 31 dhjetorit të vitit që vjen pas vitit në të cilin angazhimi i përgjithshëm financiar përkatës është miratuar. Në rast të kundërt, fondet e caktuara do të anulohen.

8.2 Periudha e veprimit

a) Periudha e zbatimit e Marrëveshjes financiare fillon me hyrjen në fuqi të marrëveshjes financiare dhe përfundon më 31.12.2011.

b) Kjo periudhë veprimi ndahet në dy faza të veçanta:

i) Zbatimi operativ i aktiviteteve kryesore. Kjo fazë fillon me hyrjen në fuqi të marrëveshjes financiare dhe përfundon në datë 31.12.2009;

ii) Faza e mbylljes gjatë së cilës do të kryhen kontrollet financiare dhe vlerësimet e kontratave për zbatimin e Marrëveshjes financiare. Kjo fazë fillon me përfundimin e fazës së zbatimit operativ dhe përfundon në fund të periudhës së veprimit.

c) Shpenzimet e kryera për aktivitetet kryesore nuk janë të pranueshme për financimin e Komunitetit, veç nëse janë kryer gjatë fazës së zbatimit operativ. Shpenzimet e nevojshme për kontrollet financiare përfundimtare e vlerësimin, si dhe aktivitetet e mbylljes janë të pranueshme deri në fund të fazës së mbylljes.

d) Çdo fond i mbetur nga kontributi i Komunitetit do të anulohet automatikisht gjashtë muaj pas përfundimit të periudhës së veprimit.

8.3 Procedurat për dhënien e kontratave dhe të subvencioneve

Të gjitha kontratat zbatuese të Marrëveshjes financiare duhet të jepen duke përdorur procedurat standarde të Komisionit dhe dokumentet për zbatimin e operacioneve të jashtme që janë në fuqi në momentin e fillimit të procedurës.

8.4 Kontratat zbatuese të Marrëveshjes

a) Kontratat zbatuese të Marrëveshjes financiare duhet të firmosen nga të dyja palët brenda tre viteve nga miratimi nga ana e Komisionit të angazhimit financiar. Ky afat nuk mund të shtyhet. Në këtë datë të gjitha fondet e pakontraktuar do të anulohen.

b) Çdo kontratë që nuk ka sjellë asnjë pagesë brenda tre viteve nga firmosja e saj do të përfundohet automatikisht dhe fondet do të anulohen.

8.5 Monitorimi, vlerësimi dhe auditimet

Gjatë zbatimit do të kryhen monitorimet e planifikuara e të rregullta të duhura në formën e raporteve të rregullta. Do të kryhet gjithashtu edhe vlerësimi gjatë zbatimit dhe në përfundim të programit, si dhe auditimi i programit. Pika 8.4 (a) nuk do të aplikohet për auditimet dhe vlerësimet e kontratave, të cilat mund të firmosen më vonë.

8.6 Kostot administrative

Të gjitha kostot administrative do të financohen nga mekanizmat e financimit të brendshëm të BE-së në rastet kur është ligjërish e mundur.

Megjithatë, deri në 5% e fondeve të programit të fqinjësisë mund të përdoren për kostot administrative, të cilat mund të kontraktohen nëpërmjet seksioneve të operacioneve të delegacionit. Kjo mund të përfshijë krijimin dhe funksionimin e zyrave të degëve të Sekretariateve të Përbashkëta Teknike në pjesën e jashtme të kufirit.

Llojet e kostove që mund të marren parasysh përfshijnë:

- kostot e stafit të zyrës së degës;
- shpenzimet e udhëtimit për pjesëmarrje në komitetet e monitorimit dhe seleksionimit;
- shpenzimet e udhëtimit për pjesëmarrjen në takimet e ndryshme të PF-së;
- kostot administrative.

Fondet do të menaxhohen nga secili Sekretariat i Përbashkët Teknik i programit të fqinjësisë, nën

mbikëqyrjen e delegacioneve përkatëse.

9. Kostot dhe financimi

Programet e fqinjësisë do të financohen nga një fond grant prej 15 000 000 € dhënë nga Komuniteti, fond ky që do të ndahet si më poshtë ndërmjet veprimeve të ndryshme. Referojuni shtojcës 2 për një ndarje të detajuar.

10. Angazhimet e qeverisë/kushtëzimet

Ndihma ofrohet mbi bazën e ekzistencës së elementeve të nevojshme për vazhdimin e bashkëpunimit nëpërmjet ndihmës, në veçanti respektimi i parimeve demokratike dhe i të drejtave të njeriut. Dhënia e ndihmës kushtëzohet nga nënshkrimi dhe respektimi nga ana e qeverive përfituese i kushteve të ndihmës CARDS, siç është përcaktuar në Marrëveshjen financiare dhe shtojcat e saj dhe në dokumente të tjera përkatëse, si marrëveshjet kuadër.

SHTOJCA 1

LISTA E PROGRAMEVE TË FQINJËSISË

Programi i fqinjësisë	Vendet e përfshira
Veri (Kolarctic)	Fin, S, N, Rus
Karelia	Fin, Rus
Finlanda Juglindore / Rusi	Fin, Rus
Estoni / Letoni / Rusi	EE, LV, Rus
Letoni / Lituani / Bjellorusi	LV, LT, Bel
Lituani / Poloni / Rusi	LT, PL, Rus
Poloni / Ukrainë / Bjellorusi	PL, UKR, Bel
Hungari / Sllovaki / Ukrainë	Hun, SLK, UKR
*Slloveni / Hungari / Kroaci ⁴	SLN, Hun, HR
*Hungari / Rumani / Serbi Mal i Zi ⁵	HUN, Rom, SeM
*Itali / Adriatiku	I, HR, BiH, SM, ALB
*Itali / Shqipëri	I, ALB
*Greqi / Shqipëri	GR, ALB
*Greqi / IRJM	GR, FYROM
Spanjë / Marok	E, MAR
Gjibraltari / Marok	UK, MAR
Rumani/ Ukrainë	Rom, UKR
Rumani / Moldavi	Rom, MOL
*Bullgari / Serbi & Mal i Zi	Bul, SeM
*Bullgari / IRJM	Bul, FYROM
Deti Balltik	D, DK, FIN, EE, LV, LT, PL, N, Rus, Bel
*CADSES	D, A, I, GR, CZ, SLK, SLN, PL, HUN, ROM, BUL, HR, SeM, BiH, FYROM, ALB, UKR, MOL
Mesdheu perëndimor	I, F, E, P, UK, GR, Mal, (MAR, ALG, TUN)
Archimed	GR, I, Mal, Cyp, (TUR, EGY, ISR, LEB, SYR, Pal, Jor)

Lista e programeve është vetëm indikative dhe bazohet në programet INTERREG për vendet anëtare aktuale dhe të ardhshme dhe në programet PHARE CBC në kufijtë e jashtëm të Bashkimit Europian të zgjeruar.

Fondi për projektet CARDS të fqinjësisë do të mbështesë ato programe të fqinjësisë që përfshijnë

⁴ Dy PF: Kroaci-Slloveni dhe Kroaci-Hungari

⁵ Dy PF: Hungari-Serbi & Mali i Zi dhe Rumani-Serbi & Mali i Zi (ELARG & REGIO)

vende të Ballkanit Perëndimor (të shënuara me*).

SHTOJCA 2
NDARJA E FONDIT TË TË GJITHË PROJEKTIT TË FQINJËSISË PËR VITIN 2004

Programi sipas vendeve	AL	BH	KR	IRJM	SMZ	Totali
CADSES	√	√	√	√	√	1.6
IT/Adriatiku	√	√	√		√	2
IT/Shqipëri	1					1
GR/IRJM				1.8		1.8
GR/Shqipëri	2.2					2.2
Hu/SMZ					1	1
BG/SMZ					1	1
BG/IRJM				1		1
RUSMZ					1.4	1.4
SI/HU/KR			√			2
Totali						15*

IT: Italia
 BH: Bosnjë-Hercegovina
 IRJM: Ish-Republika Jugosllave e Maqedonisë
 GR: Greqia
 Hu: Hungaria
 SCG: Serbia dhe Mali i Zi
 BG: Bullgaria
 RU: Rumania
 SI: Sllovenia
 KR: Kroacia

SHTOJCA 3
PËRMBLEDHJE E RREGULLAVE TË ZBATIMIT

Kjo përmbledhje jep informacion mbi rregullat që kanë të bëjnë me zbatimin e programeve të fqinjësisë, dhe në veçanti mbi elementet e financimit të programit CARDS.

Në komunikimin e tij “Krijimi i një instrumenti të ri fqinjësie” të datës 1 korrik 2003⁶ Komisioni vendosi të paraqesë një program fqinjësie për periudhën 2004-2006, si një hap i parë drejt një instrumenti të ri fqinjësie (nga viti 2007).

Komunikimi theksoi në mënyrë të qartë se objektivi kyç i programeve të fqinjësisë duhet të jetë përqendrimi mbi progresin ekzistues të bërë në bashkërendimin e instrumenteve ekzistuese të brendshme dhe të jashtme, dhe përmbushja e angazhimeve dhe detyrimeve ekzistuese që kanë të bëjnë me periudhën e tanishme të programimit deri në fund të vitit 2006. Ana praktike qëndron në faktin se programet e fqinjësisë për periudhën 2004-2006 do të financohen nga financime të brendshme dhe të jashtme, në përputhje me bazat ligjore, rregulloret financiare, si edhe vendimet përkatëse të Komisionit ekzistues.

Komunikimi theksoi se këto programe të fqinjësisë duhet të lejojnë një proces të vetëm aplikimi, duke përfshirë një thirrje të vetme për propozime që mbulon të dy anët e kufirit, dhe që do të ketë një proces të përbashkët përzgjedhjeje të projekteve.

Komisioni është përpjekur të harmonizojë procedurat si të financimeve të brendshme ashtu edhe të

* Alokime të ngjashme parashikohen për vitet 2005 dhe 2006

⁶ COM (2003) 393 (përfundimtar) i datës 1 korrik 2003

jashtme, në mënyrë që të realizohet një funksionim efektiv i programeve të fqinjësisë për periudhën 2004-2006, duke qëndruar në të njëjtën kohë brenda kusstëzimeve të kuadrit ligjor përkatës ekzistues.

Secili program fqinjësie do të veprojë nën të njëjtën strukturë menaxhuese. Vendet fqinje do të kenë një rol të barabartë në programin e fqinjësisë. Një autoritet përkatës do të emërohet në nivel kombëtar. Do të përfshihet gjithashtu një partneritet i gjerë në nivel rajonal, vendor dhe joqeveritar siç është dhe rasti i pozitës së vendeve anëtare aktualisht.

Secili program fqinjësie do të ketë dy komitete: një Komitet monitorues, i cili do të sigurojë një politikë dhe monitorim financiar të veprimit të programit, dhe një Komitet seleksionues (apo drejtues), i cili do të jetë përgjegjës për përzgjedhjen e projekteve. Një program fqinjësie mund të vendosë të veprojë me një komitet të vetëm që përmbush kështu të dyja funksionet. Në rrethana të caktuara, një program mund të ketë më shumë se një komitet të përbashkët seleksionimi (kjo mund të ndodhë në ato raste kur në programin e fqinjësisë janë të përfshira më shumë se dy vende).

Komitetet e secilit program fqinjësie do të kenë një anëtarësi të baraspeshuar të të gjitha vendeve pjesëmarrëse dhe një përfaqësim të përshtatshëm në komision. Secili nga vendet pjesëmarrëse është përgjegjës për emërimin e përfaqësuesve të tij në komitete. Rregullat për sa i takon anëtarësisë në komitete do të rregullohen për secilin program fqinjësie.

Çdo program fqinjësie do të ketë një Autoritet Menaxhues (organi përgjegjës sipas rregulloreve të fondeve strukturore) për elementin e brendshëm (apo një agjenci zbatuese) në rast të programeve të fqinjësisë me vendet e programit PHARE (Rumania dhe Bullgaria). Për financimin e jashtëm do të ketë dy organe të rëndësishme. Vendet partnere do të caktojnë secili një Njësi të Koordinimit të Programit, që në shumicën e rasteve ka të ngjarë të jetë i njëjti organ që luan rolin e Koordinatorit Kombëtar Ekzistues. Megjithatë, roli i Autoritetit Kontraktues për elementin e jashtëm do të përmbushet nga delegacionet e Komisionit ose nga Agjencia Europiane për Rindërtim, në rast të një menaxhimi të centralizuar. Komisioni/AER-ja mund t'ia delegojnë funksionet e autoritetit kontraktues dhe të autoritetit pages një organi të përshtatshëm, siç përcaktohet nga vendi partner. Në rastin e menaxhimit të decentralizuar, funksionet do t'i caktohen një organi të përshtatshëm, siç përcaktohet nga vendi partner.

Autoriteti Menaxhues dhe Njësia e Koordinimit të Programit duhet të bien dakord për një Sekretariat të Përbashkët Teknik, që do të jetë përgjegjës për rregullat administrative të programit. Shumica e detyrave administrative do të kryhen nga Sekretariati i Përbashkët Teknik, me vendndodhje brenda kufirit që do të përfshijë staf edhe nga vendet fqinje. Sekretariati Teknik i Përbashkët do të jetë përgjegjës për marrjen e aplikimeve për projekte, dhënien e vlerësimit fillestar dhe dhënien e rekomandimeve Komitetit të seleksionimit të projekteve.

Sekretariati i Përbashkët Teknik do të japë gjithashtu këshilla për partnerë të mundshëm projektesh, si dhe do të merret me detyrat e përditshme të menaxhimit që kanë të bëjnë me programin me shpjegimet e duhura për rolet dhe përgjegjësitë e Autoritetit Menaxhues brenda kufirit dhe të Autoritetit Kontraktues jashtë kufirit.

Duke qenë se disa detyra do të kryhen nga Sekretariati i Përbashkët Teknik që mbulon financimin e jashtëm, këto detyra mund të përfshijnë vetëm mbështetje teknike dhe/ose administrative. Nuk mund të ketë transferim të detyrave të autoritetit publik që kanë të bëjnë me menaxhimin e financimit të jashtëm nga Komisioni te vendet anëtare të përfshira dhe/ose Sekretariatit të Përbashkët Teknik.

Po të kemi parasysh faktin se Komisioni do të funksionojë si autoritet kontraktues për elementet e jashtme të këtyre programeve, Komisioni do të vazhdojë të ketë të drejtën të marrë pjesë si vëzhgues në të gjitha takimet e Komitetit drejtues/seleksionues (dhe si këshilltar për Komitetin monitorues).

Financimi i FEZHR-së mund të përdoret për financimin e shpenzimeve të udhëtimit dhe të akomodimit të partnerëve të vendeve fqinje gjatë ndjekjes së programit dhe takimeve për projekte në Bashkimin Europian. Financimi i FEZHR-së mund të përdoret gjithashtu për punësimin e shtetasve të vendeve fqinje në sekretariatet e programeve.

Programet e fqinjësisë do të veprojnë mbi bazën e një procesi aplikimi të vetëm dhe një procesi të vetëm përzgjedhës që mbulon të dyja anët e kufirit. Do të përdoret një format i vetëm aplikimi për çdo projekt, por me një ndarje të qartë të punës për t'u bërë brenda dhe jashtë Bashkimit Europian.

Projektet do të zgjidhen normalisht me anë të propozimeve, ndonëse projekte të veçanta mund të propozohen nga Komiteti monitorues nëpërmjet një procedure të përshtatshme. Komiteti monitorues do të vendosë mbi thirrjen për propozime dhe do të japë autorizimin për publikim me anë të Sekretarit të Përbashkët Teknik.

Aplikimet do t'i dorëzohen direkt Sekretariatit të Përbashkët Teknik, i cili do të bëjë vlerësimin

fillestar të secilit projekt, si dhe do të përgatisë rekomandimet për Komitetin seleksionues. Aplikimet do të përfshijnë partnerë si brenda ashtu edhe jashtë Bashkimit European. Në raste të veçanta, projektet mund të kenë partnerë vetëm nga një vend me kusht që projekti të ketë një efekt të dukshëm ndërkufitar.

Komiteti i seleksionimit, duke përfshirë anëtarë nga të gjitha vendet pjesëmarrëse, me Komisionin si vëzhgues, do të përzgjedhë projektet që do të financohen.

Vendimi zyrtar për projektin do të jetë i ndryshëm për elementet e brendshme dhe ato të jashtme të projektit duke marrë parasysh rregullat e ndryshme për dhënien e fondeve:

- Pjesë e kufirit brenda BE-së:

Për vendet brenda BE-së, Autoriteti Menaxhues i programit të fqinjësisë do të lëshojë një letër donacioni duke çelur financimin e FEZHR-së për projektin sipas rregullave të fondeve stukturore. Letra e donacionit duhet të lëshohet normalisht brenda 3 muajve nga vendimi i Komitetit të seleksionimit.

- Pjesa e kufirit jashtë BE-së:

Shërbimet përkatëse të Komisionit do të konfirmojnë zyrtarisht vendimin e Komitetit të seleksionimit, dhe mbi këtë bazë Autoriteti Kontraktues do të lidhë kontratën me partnerin(ët) jashtë kufirit të BE-së. Në çdo rast, Komisioni gëzon të drejtën e aprovimit përfundimtar të projekteve. Shpjegime të arsyetuara do të jepen në rast se rrethana të caktuara sjellin refuzimin e një propozimi. Kontrata duhet të lidhet normalisht brenda 3 muajve nga vendimi i Komitetit të seleksionimit.

Autoriteti Menaxhues për programin e fqinjësisë do të japë letra donacioni për partnerin kryesor që ndodhet brenda kufirit të Bashkimit European, ndërsa Autoriteti Kontraktues do t'i lëshojë një kontratë partnerit kryesor në zonën fqinje të kufirit. Autoriteti Kontraktues për ndihmën e jashtme do të jetë Komisioni, i cili vepron me anë të delegacioneve të tij apo të Agjencisë Europiane për Rindërtim.